

Primož Vresnik

VRNITEV POLE NEGRI

gledališka drama noir

Dramatis personae

POLA NEGRI, holywoodska igralka v obdobju 1914 -1964

DIREKTOR HOTELO

SPIRITIST

PISATELJ JOE NAKAZA

SOBARICA MIRAELA

HIŠNIK JACK

ŽENSKA

POLICIST

OBČUDOVALKA JOE NAKAZE, NORA

povzetek

Starinski hotel v San Antoniu v Teksasu. V sobi 422 se podnevi in ponoči dogajajo čudni prizori. Središče dogajanj je ogledalo, ki je center čudnih dogodkov. Direktor starinskega hotela se poveže s spiritistom. Spiritist naveže stik z umrlo dušo, z igralko nemih filmov Polo Negri.

1. prizor

Na odru stoji stilizirana soba. V znamenju secesije. Hotelska soba je polna drobnih okrasnih predmetov. Do te sobe vodi bordo rdeč tepih, ki ga razpolavlja še en bordo rdeč tepih, tako skupaj ustvarjata obliko neenakomernega templjarskega križa. Na levi strani, skorajda že v zaodrju, stoji majhna lesena mizica z dunajskim gostilniškim lesenim stolom. Na mizici stoji starinski pisalni stroj Olivetti. Čeprav je dogajanje postavljeno v sedanjo Ameriko, gledališka scenografija diha ozračje evropske secesije na prelomu iz devetnajstega v dvajseto stoletje. Stensko ogledalo srednjih dimenzij gleda proti gledalcu, steklo ogledala je nekoliko megljeno oziroma slabo brušeno. Hotelska soba je enoposteljna in pred predstavo namizna svetilka motno brli; zastrita svetloba spominja na svetlobo v kavarni. Soba nima oken, temveč samo vrata, do katerih vodi rdeči tepih. Gledališki reflektor skozi predstavo izmenjujujoče sveti v secesijsko sobo in na hodnik oziroma na bordo rdeč tepih. Namizna svetilka iz motnega brljenja preide v močno gorenje.

Pričenja se prizor.

DIREKTOR HOTELA: Torej ste le prišli...

SPIRITIST: Tukaj je torej ta soba...

DIREKTOR HOTELA: Tukaj...

SPIRITIST: 422 piše na medeninasti ploščici. Na vratih.

DIREKTOR HOTELA: Soba 422 - od samega začetka. Od leta 1914, ko je moj ded Viktor Budishin prevzel vodenje hotela. Portret deda visi na hodniku, šli ste mimo njega; noben gost se ne more izogniti tej sliki.

SPIRITIST: Starinska oprema...

DIREKTOR HOTELA: In starinska gradnja. Še ko smo pred leti renovirali sobe v hotelu, smo ponovno rokovali in gradili s starinskim gradbenim materialom.

SPIRITIST: Slišim glasbo...

DIREKTOR HOTELA: Slišite. To je edini poseg, ki smo ga naredili v zadnjih desetih letih: vgradili zvočnike v vsako sobo in na diskretni jakosti spuščamo glasbo v sobe. Novodobna reč pač...

SPIRITIST: Slišim glasbo...

SPIRITIST: Soul.

DIREKTOR HOTELA: Kaj pa drugega ! Rokovske kitare delajo priletne pare živčne. Sicer pa lahko izključiva predvajanje, tudi ta možnost obstaja... Poglejte !

Direktor pritisne na droben črn gumb na iverni steni.

SPIRITIST: Tišina.

DIREKTOR HOTELA: Hotel je drugače miren, tih in brez ekscesov.

SPIRITIST: Brez rock gostov.

DIREKTOR HOTELA: Ti si ponavadi izberejo večji hotel za nastanitev. Mi smo tip družinskega hotela... Saj vidite. Nič bučnega.

SPIRITIST: Komorna zasedba..

DIREKTOR HOTELA: Komorna - največ štirje družinski člani v sobi. Drugače pa...

SPIRITIST: Enoposteljne. Dvoposteljne.

DIREKTOR HOTELA: Da. Ampak imamo tudi goste za daljše obdobje. Pred desetimi leti si je prvič sobo 422 rezerviral pisatelj Joe Nakaza, nekdanji športni novinar. Za pol leta. *Rad imam tisto votlo sobno tišino motelov in hotelov drugega ranga*, tako nam dopoveduje že vsa leta, od kar je gost v našem hotelu, *rad imam tišino visokih stropov in sintetičnega tapisona v motelskih in hotelskih sobah*, vsako turistično sezono pripoveduje tovrstne stavke. Trenutno je ponovno naš gost, nastanjen v neki drugi sobi. Zaradi dogodkov v sobi 422 kot direktor hotela nimam pravega miru. In tudi gostje ne. Sobarico Mirael morate spoznati. Krasna ženska, vam rečem... Čokoladna polt iz New Orleansa. Čista čokolada.

SPIRITIST: Kako je že možaku ime ?

DIREKTOR HOTELA: Joe. Sicer pa, nisem najbolj naklonjen vaši vrsti dela.

SPIRITIST: Moji vrsti dela...

DIREKTOR HOTELA: Da, vaši vrsti dela. Veste, veste, no, veste, zadrževanje duhov v starih hišah, pojavljanje pokojnih duš na stopniščih. Tako ceneno zveni vse skupaj. Tako pripravno za rumeni tisk.

SPIRITIST: In zakaj ste me potem poklicali, če je moje delo za vas cenena obrt ?

DIREKTOR HOTELA: Ceneno je, ker se ta tematika pojavlja v rumenem tisku, to mislim...

SPIRITIST: Ne obračajte besed, zdaj v levo zdaj v desno, kaj hočete od mene ?

DIREKTOR HOTELA: Ponavljam besede najinega telefonskega razgovora: nočem nobene pokojne duše v *sobi 422*. Nočem nikogar drugega v tej sobi, razen gosta, ki je plačal sobo.

SPIRITIST: Torej...

DIREKTOR: Hočem fizično osebo v fizičnem prostoru. Nočem pokojnikov.

SPIRITIST: Nočete, a prizvok cenenosti ostaja, prizvok cenenosti pripisujete mojemu delu.

DIREKTOR HOTELA: Če sem jaz dvomljivec, to še ne pomeni, da so tudi drugi. Če jaz dvomim, da obstaja; to še ne pomeni, da ne obstaja.

SPIRITIST: Spet obračate besede.

DIREKTOR HOTELA: No, pometite !

SPIRITIST: Nisem ravno metla, se bom pa pogovoril z domnevno dušo, če bo ta sploh blagovolila vzpostaviti stik z menoj.

DIREKTOR HOTELA: Blagovolila !?! Želim, da ste metla. Plačal bom in to dobro. Nočem prisotnosti pokojne duše v tej sobi. Hočem, da ste metla. Pometajte !

SPIRITIST: V predmestnem občasniku sem o vas bral same dobre stvari. *Hotelir odličnosti*, ta naziv so vam dodelili pred nekaj leti...

DIREKTOR HOTELA: Dobre stvari !?! Lojalen dolgočasnež sem in še bolj dolgočasen državljan. Vendar zmeraj pri zdravi pameti....

SPIRITIST: Glede na nedavne dogodke je hotel že pristal v cenemem tisku.

DIREKTOR HOTELA: Rumenem tisku, zaradi ene osebe in ta je povedala preveč, za pet drugih oseb, ki so tudi videli gospo. Damo v *špeglu*. A pet jih je molčalo.

SPIRITIST: Zame pomemben podatek: *videli gospo*.

DIREKTOR HOTELA: Njeno silhueto v ogledalu. Senco rajnice.

SPIRITIST: Naslednja pomembnost: *pojavi se v ogledalu. Njen senčni obris...*

DIREKTOR HOTELA: Prva priča je oktobra lansko leto najela sobo 422 za tri dni. Sprva je mislil, da je ogledalo megleno ali slabo brušeno. Mislil je... A zagledal je pokojnico, v ogledalu. (*Direktor hotela se postavi pred ogledalo s*

secesijskim okvirjem in se ogledujoče pozibava, kakor da bi imel obute čevlje za step.) Gost je dejal, da jo je videl, kakor da bi jo gledal skozi okno, čeprav je ves čas strmel le v ogledalo, ki ne ponuja ravno pogleda skozi okno. Nekaj metrov stran je stala motna človeška podoba. Ženska silhueta. *Skrivnostna, da je,* je pristavil in tudi sam je bil zagoneten, povedal namreč ni ničesar več. Hvala bogu molčal je in vsi naslednji gostje sobe 422 so tudi molčali. V dobro hotela in v dobro mene.

Molk je bil na naši strani vse do pete priče.

Molk je bil na naši strani.

Skratka, molk je bil naš zaveznik.

SPIRITIST: Bi bili radi pri seansi prisotni ?

DIREKTOR HOTELA: Kaj da bi bil ? Navzoč !?! Dajte no mir, nobene potrebe ne čutim po vzpostavljanju stika z damo v ogledalu. Nobene v rjuho našemljene osebe nočem. Ne s tega in ne z onega sveta. Hočem, da je v sobi 422 ponovno mir. Takšen, kot je bil nekoč, ko je ob dopoldnevih pisatelj ropotal s pisalnim strojem Olivetti.

SPIRITIST: Kako je bil mir, če se je slišal ropot pisalnega stroja ? Mar nismo v dobi šklorcajočih računalniških tipkovnic ?

DIREKTOR HOTELA: Samo ob dopoldnevih smo slišali rafale pisalnega stroja in zvonček, ki je vneto cingljal, ko se je valj stroja premaknil v skrajno desno stran. Samo ob dopoldnevih je ropotal. In ni bilo moteče, vam rečem, sploh ni bilo alarmantno moteče. Časopisna novica pa ne traja samo štiriindvajset ur, temveč preide v dneve, tedne, mesece in tudi leta, če je vroča in pretresljiva. Zaradi novice sledi obleganje stavbe. Mar jih niste videli ? Zunaj prežijo z notesi, stenografskimi bloki in fotoaparati. Mar jih niste videli ?

SPIRITIST: Videl sem jih. A časi so se spremenili, namesto notesov imajo notesnike, diktafone in prenosne pametne telefone.

DIREKTOR HOTELA: Ne bodite duhoviti. Debeluhar s stenografskim blokom me je včeraj spraševal, če je moj oče še živ. Če sem se dobro razumel z njim, ko sem odraščal.

Če se ona pojavlja v *špeglu*, (namerna *žargonsko pogovorna* izgovorjava) razumete, to neslanost me je spraševal... In še nekaj o psihiatriji je tvezil.

SPIRITIST: Živčni ste.

DIREKTOR HOTELA: Kakor je celotna slika hotela zadnje čase vznemirjena in živčna.

SPIRITIST: To je stanje zadnjih tednov, meseca...

DIREKTOR HOTELA: In meseci preidejo v leta. Namesto po indeksu poslovanja bomo na koncu znani po indeksu prikazovanja belih rjuh duhov. Duh kot dvignjena rjuha nad toplim podom. Samo v belo rjuho našemljenih nočem. Dejal sem...

SPIRITIST: Gre za skrivnostno damo...

DIREKTOR HOTELA: Oblečena je staromodno, nekako iz prejšnjih časov... Že mesec dni se pojavlja v ogledalu.

SPIRITIST: Nov podatek: *dama v starinski obleki*. Nobenih belih rjuh. Sedaj pa...

DIREKTOR HOTELA: Sedaj pa zaslužite svoj kruh. Kakršnikoli je že ta kruh in ali jaz verjamem v vašo trapasto skorjo kruha ali ne. Ali verjamem v vaš posel ali ne verjamem. Vi samo opravite svoje delo !

SPIRITIST: Vrč vode potrebujem.

DIREKTOR HOTELA: Prinesla vam ga bo sobarica Mirael. Če boste karkoli potrebovali...

SPIRITIST: Ne, hvala, samo vrč vode...

DIREKTOR HOTELA: Se vidiva.

2.prizor

Vrata sobe 422. Reflektor posveti na prazen hodnik. Podolgovat hodnik z bordo rdečim tepihom. Slišimo off razgovor med direktorjem hotela in sobarico. Lika prizora ne vidimo, slišimo pa njun razgovor, kakor v kakšni radijski igri.

DIREKTOR HOTELA: No, danes je nekdo priden...

SOBARICA MIRAELA: Hvala, gospod direktor.

DIREKTOR HOTELA: Najlepša čokoladna koža iz New Orleansa.

SOBARICA MIRAELA: Vaši komplimenti vedno godijo...

DIREKTOR HOTELA: Miraela, godilo bi tudi, če bi odnesli vrč hladne vode v sobo 422.

SOBARICA MIRAELA: Torej ste ga vseeno poklicali...

DIREKTOR HOTELA: Poklical sem ga, kaj pa hočem !

SOBARICA MIRAELA: No, mi z Juga verjamemo v take reči.

3. prizor

Ponovno prizorišče sobe 422. Sobarica dvakrat odločno potrka.

SPIRITIST: Naprej !

SOBARICA MIRAELA: Izvolite vodo...

SPIRITIST: Hvala.

SOBARICA MIRAELA (zaupno): Gospod, veste, jaz sem mu predlagala...

SPIRITIST: Kaj !?!

SOBARICA MIRAELA: Jaz sem mu predlagala. To, da ste danes vi v tej sobi, je pravzaprav moja ideja. In moja zasluga.

SPIRITIST: Povedal mi je sam, da ostaja velik dvomljivec, da v pojav mrtvih duš pač ne verjame. Praktičen človek da je.

SOBARICA MIRAELA: Pač ne verjame... Moja babica je vse življenje preganjala slabo iz dobrih hiš. Slabo iz dobrih ljudi.

SPIRITIST: Nesporazum. Jaz ne izganjam črne magije in ne odstranjujem slabih sil, jaz samo vzpostavljam...

SOBARICA MIRAELA(mu ne pusti dokončati stavka): Zdrobljena opeka preprečuje dostop zla, zdrobljen prah opeke preprečuje dostop črnim silam... Tudi morska sol je koristna, veste, odganja zlo.

SPIRITIST: Nimam zdrobljene opeke v rokah, tudi soli ne, jaz samo vzpostavljam stik...

SOBARICA MIRAELA: Vzpostavljate stik... Pogledajte, če je v ogledalo vtaknjen pramen človeških las oziroma pramen črne mačje dlake, veste !

Ste pogledali !?!

SPIRITIST: Vi ste gotovo z Juga.

SOBARICA MIRAELA: Ko sem delala na ameriško-kanadski meji nihče ni verjel v takšne reči, nihče...Na skrajnem Severu namreč ne verjamejo v take reči...

SPIRITIST: Kar verjamejo na Jugu, ne sprejemajo na Severu, ampak tu ne gre za verjetje; to obstaja neodvisno od naše zavesti.

SOBARICA MIRAELA: Teksas je zelo pobožen, zato demonov ne vidi rad.

SPIRITIST: Rad bi bil sam, če dovolite...

SOBARICA MIRAELA: Seveda, seveda... Če še kaj potrebujete, pritisnite na tale gumb.

SPIRITIST: Predvsem bom potreboval samega sebe...

SOBARICA MIRAELA: Dobro.

4. prizor

Sobarica Miraela odide. Ponovno reflektor posveti na prazen hodnik. Publika vidi samo bordo rdeči tepih in sliši off pogovor med hišnikom in sobarico, kakor da bi še naprej poslušali radijsko igro. Publika vidi podolgovat hodnik in bordo rdeč tepih, ki leži na hodniku.

SOBARICA MIRAELA: Kam ?

HIŠNIK JACK: Saj vidiš... V sobo 422.

SOBARICA MIRAELA: Ne moreš.

HIŠNIK JACK: Zakaj ne ?

SOBARICA MIRAELA: Enostavno ne moreš v to sobo.

HIŠNIK JACK: Kaj je zaklenjena ?

SOBARICA MIRAELA: Zasedena.

HIŠNIK JACK: Zasedena. Kako zasedena ?

SOBARICA MIRAELA: Moški je notri.

HIŠNIK JACK: Gost !?! Smo se tako dogovorili !?!

SOBARICA MIRAELA: Ničesar se nisem dogovarjala, še posebej ne s teboj...

HIŠNIK JACK: Kakšne vražje igre se greste, hotelirji ?

Smo se tako dogovorili ? Bilo je dogovorjeno, da bo soba prazna.

SOBARICA MIRAELA: Dogovorjeno... Kaj je s teboj ?

Jack, poglej me v oči ?

HIŠNIK JACK: Ne.

SOBARICA MIRAELA: Jack, poglej me v oči, zaboga, spet si zavil na stara pota, kajne !?!

HIŠNIK JACK: Moram dobiti to ogledalo.

SOBARICA MIRAELA: Ogledalo, ogledalo... Vse te dni se vse suče okrog špegla. Vse se vrtili okoli ogledala.

HIŠNIK JACK: Dam ti dva tisoč dolarjev, na roko, takoj...

SOBARICA MIRAELA: Podkupili so te, Jack, poglej me v oči...

HIŠNIK JACK: Ne.

SOBARICA MIRAELA: Poglej me...

HIŠNIK JACK: Kaj bi tebe gledal, saj mi nisi ničesar.

SOBARICA MIRAELA: A tako...

HIŠNIK JACK: Eno popoldne med rjuhami s teboj, saj to ne pomeni ravno zgodovine. Samo pomečkano posteljnino.

SOBARICA MIRAELA: A tako...

HIŠNIK JACK: In še rjuh nisi ti prala...

SOBARICA: A tako...

HIŠNIK JACK: Pokroviteljstvo obstaja med ljudmi, ki so si domači, vendar ti meni nisi domača...

SOBARICA: A tako... Zloben si.

Pogovoru se pridružuje nov glas.

DIREKTOR HOTELA: Preveč sta glasna, ne plačujem vaju, da bi z glasnostjo in s hrupom onasnaževala hodnike hotela.

HIŠNIK JACK: Ne plačate dovolj !

SOBARICA MIRAELA: Jack !

DIREKTOR HOTELA: Kako, prosim !?!

HIŠNIK JACK: Sedaj te gledam v oči, Miraela, gledam te in ti se me naglej, kajti tokrat je to moj zadnji dan v tej etažni lastnini, ki ni moja. Glej me in poslušaj: tale gospod ni nikoli plačal dovolj... (*pokaže s prstom na direktorja hotela*)

DIREKTOR HOTELA: Pospravi revolver, golobradec, smrkavec... Ne dam ti niti ficka; še posebej ne na takšen kavbojski način...

HIŠNIK JACK: Kdo hoče, da obrneš svoje kilave žepe ? Kdo to hoče ?

DIREKTOR HOTELA: Ne na takšen način, ne na takšen surov način...

SOBARICA MIRAELA: Kaj hočeš, Jack, kaj hočeš z orožjem v roki !?!

DIREKTOR HOTELA: Pospravi pihalko, smrkavec.. Slišiš vrata se odpirajo in ljudje postajajo radovedni. Zelo radovedni... Čez minuto nas bodo obkolili, obstopili vsi ti radovedni gostje in novinarji. Ne bodo samo poklicali policije. Poklicali bodo vse tiste novinarje, ki oprezajo po grmovju in podrasti, ki se potikajo okoli in trenutno nimajo nobenega pravega dela. Časopisna novica ne traja samo štiriindvajset ur, sem rekel... Časopisna novica sodeluje s človeškim koledarjem, vedno je sodelovala.

HIŠNIK JACK: Seveda, gospod upravnik bi rad imel hotel na dobrem glasu...

DIREKTOR HOTELA: Sam dobro veš, Jack, da temu zadnje čase ni tako, hotel je na medijskem glasu... Prihajajo novi radovedneži in odhajajo dobri stari gostje, ki so vedno dobro plačali za svoj mir. Za mir, ki so ga imeli tukaj. Odhajajo. Jack, poslovnež sem. Nisem za trumo radovednežev, ki hočejo novic, šokantnih, če se le da, da ohranijo ali dvignejo svojo naklado in jih en drek briga, kako je z mojo frekvenco obiska, kako je z mojimi kapacitetami. Oni rastejo, jaz padam... Vzdigujejo se, jaz tonem ! In zaboga, pospravi pištolo vendar.

ŽENSKA: Je kaj narobe ? Zakaj ste tako glasni ?

PISATELJ JOE: Plačujem za svoj mir, vedno sem dobro plačal, mislil sem, da sem ubežal chicagškemu industrijskemu hrupu, očitno sem se zmotil... Poglej si prizor !

ŽENSKA: Ošteli ste se, gospod Joe, zelo ste se ošteli...

DIREKTOR HOTELA: Vidiš, vidiš...

HIŠNIK JACK: Ogledalo hočem !

DIREKTOR HOTELA: Za koga delaš ?

HIŠNIK JACK: Za svoj žep.

SOBARICA MIRAELA: Podkupili so ga.

HIŠNIK JACK: Temu se ne reče tako. Prilagodil sem se novim potrebam trga, zaznal sem novo frekvenco poslovanja in razširil kapaciteto z novim sodelovanjem.

DIREKTOR HOTELA: Ne govori tako glasno, zaboga !

HIŠNIK JACK: Direktor, odprite sobo 422 !

ŽENSKA: Mladenič drži revolver.

DIREKTOR HOTELA: Orožje je uperjeno vame...

ŽENSKA: Zdi se da vame, vame...

SOBARICA MIRAELA: Tulec revolverja tresoče poskakuje v moji smeri...

PISATELJ JOE: Ne bojte se, gospa, ničesar se ne bo zgodilo. V mojih krimičih, ki sem jih pisal, bi se moralo že zgoditi. Če bi moji literarni liki zgodnjih kriminalnih romanov tako gostobesedili in govorili, kakor mi tukaj, ne bi nihče kupoval mojih prvih kolportажnih romanov. Ostal bi brez publike pred trafiko. Preveč besed in čisto nič akcije.

ŽENSKA: To vendar ne gre...

HIŠNIK JACK: Misliš, da sem reva, kaj... Direktor, odprite sobo 422 !

PISATELJ JOE: Vedno si bil reva in zguba.

ŽENSKA: Res, roka se mu trese...

HIŠNIK JACK: Razsul ti bom možgane po stari tapeti, pisateljček, z enim strelom, z enim samim strelom.

PISATELJ JOE: Preveč besed in čisto nič akcije...

Odjekne strel.

DIREKTOR HOTELA: Moja ograja !

Moja politirana ograja stopnišča... Škoda !

ŽENSKA: Materialna škoda.

PISATELJ JOE: Zato pa pravim nobenih okrasnih pridevnikov, nič baročnih stavkov... Akcija, predvsem akcija !

ŽENSKA: Nevaren je, s to pištolo !

PISATELJ JOE: Kdo ? Golobradi malinovec ?(*se obrne proti hišniku*) Vedno si bil reva in zguba. Če bi bil normalno pameten, bi končal šolo. Hotel si biti mehanik. Razočaral si sebe. Razočaral si očeta.

HIŠNIK JACK: On je razočaral vse... (*jokajoč glas*)

PISATELJ JOE: Da, čedalje bolj je smrdel po pelinkovcu in se zadeval s hudičevo zeljo. Ob večerih je posedal na verandi in ni vedel, kaj bi sam s seboj.

HIŠNIK JACK: Največkrat je bil pijan kot krava...

PISATELJ JOE: Gugalnik, gugajoč gugalnik !

HIŠNIK JOE: Da, gugal se je, ob večerih.

PISATELJ JOE: *Bil je starejši, a priložnosti so za mlajše, tako je govoril.*

HIŠNIK JACK: Da, tako je govoril. A ti si en klinčev psihiater !

Od kod si se vzel ?

Odjekne še en strel.

DIREKTOR HOTELA: Oljna slika. Pa saj sploh ne zna streljati ! Prej ograja, sedaj okvir slike. Dva zgrešena strela.

PISATELJ JOE: On ničesar ne zna, on je zguba, kakor njegov *ta star...*

HIŠNIK JACK: Umri psihiater !

ŽENSKA: Motite se...

Odjekne še tretji strel.

DIREKTOR HOTELA: Iztrgajte mu pištolo iz rok. Okvir portreta mojega deda je že v drugo poškodovan. Ne zna streljati...

PISATELJ JOE: On ničesar ne zna. Če ste mu v tem hotelu dali stražiti toaleta, ste zanj naredili veliko.

HIŠNIK JACK: Psihiater ! (joče) Tako brežhibno deluješ, kakor da nimaš okostnjakov v omari...

PISATELJ JOE: Od kod ti množina.

HIŠNIK JACK: Okostnjaka v omari !?!

PISATELJ: Niti edine ni. Nikogar nimam na vesti.

HIŠNIK JACK: Vsi, ki ste na položaju, se vedete, kakor da imate vse odgovore na vsa vprašanja. Vse odgovore stresate z rokava.

PISATELJ JOE: Ker ti nimaš niti enega.

HIŠNIK JACK: Hudičev psihiater, vse odgovore stresaš z rokava.

ŽENSKA: Motite se, sem dejala. To je Joe Nakaza. Najbolj prodajan hard boiled pisec zadnjih letih. Tako prodajan kot Raymond Chandler...

DIREKTOR HOTELA: Ne govorite mu tega, on še svojih položnic ne prebere...

ŽENSKA: Ne prebere do konca, vem.

PISATELJ JOE: Ne govorite mu tega. On se v zadnjem času sploh ne podpisuje na čeke, položnic pa sploh ne bere. On ne piše, on se ne podpisuje, on ne bere in celo pozablja vrstni red besed...

POLICIST: V imenu zakona... Policija, v imenu zakona odložite orožje.

HIŠNIK JACK: Takoj, da, seveda takoj...

POLICIST: Roke na tilnik, tako lepo, poznate svoje pravice, vam jih preberemo, je to za vas prvič ?

HIŠNIK JACK: Ni prvič.

POLICIST: Torej poznate svoje pravice v takem primeru !

SOBARICA MIRAELA: Sem vedela, da je zabredel v podzemlje.

DIREKTOR HOTELA: In v težave.

POLICIST: Tiho, nobenih izjav. Nobenih izjav. Roke na hrbet, obrnite se, da vam uklenem roke.

DIREKTOR HOTELA: Potreben sem žgane pijače. Se mi kdo pridruži ? Govor je nanesel na psihiatrijo; ravno včeraj me je debeluhar s stenografskim blokom povprašal, če sem se dobro razumel s svojim očetom. Res sem potreben pijače. Žgane pijače.

POLICIST: Tiho, nobenih vrednostnih sodb v tem trenutku. Pojdimo, mladenič !

HIŠNIK JACK: Skrivajte okostnjake v omari !

POLICIST: Kaj tveziš, greva. Greva !

HIŠNIK JACK: Vsakdo izmed vas skriva okostnjake v omari, nihče ni nedolžen.

POLICIST: Kakšni mrličiči. Bodi tiho.

HIŠNIK JACK: Vsakdo izmed vas skriva vsaj enega okostnjaka v omari. Nihče ni nedolžen.

POLICIST: Trenutno si kriv ti.

HIŠNIK JACK: Kaj sem storil ?

POLICIST: Ti si s krogli pošteno obdelal inventar, zdaj pa molči in pojdi z menoj do vhodnih vrat motela. Ogrožal si življenje ...

DIREKTOR HOTELA: Oprostite, to je hotel.

POLICIST: Kaj sem rekel ?

DIREKTOR HOTELA: Motel.

HIŠNIK JACK: Vsi so živi, nihče ni ranjen.

POLICIJA: Grozil si ljudem. Odpri ta prekleta vrata !

HIŠNIK JACK: Lahko bi jih vi odpri, sam namreč nosim lisice.

POLICIJA: Odpri, vendar !

HIŠNIK JACK: Kam me gonijo ti hotelirji ? Kam me gonijo ti hotelirji ?

Trenutna zatemnitev.

5. prizor

V skrajnem ozadju odra pisatelj Joe energično tipka na pisalni stroj Olivetti. Publiki kaže hrbet. Slišimo rafale njegovega pisalnega stroja.

Off glas pisatelja Joeja.

PISATELJ JOE: Rosni obrazi mladenk in mladeničev na digitalnih posnetkih, a jaz vam sporočam: vsi bomo nekoč dišali po lavandlu, sivki in vse nas bo lopata časa zakopala. V čas žoltavih odtenkov. Orumenela barva starega časa ne bo prizanesla nikomur. Vem, da je to beseda, a bo neprizanesljivo, ko bo ta beseda meso postala. Za igralce in pevce to zna biti zelo hudo. Šaljapinu je bilo zelo hudo, ko ga je občinstvo zavrglo, kakor deklica zavrže punčko iz cunj. In on se je na koncu cmeril kakor punčka, nekje v kotu odra; solze si je brisal s plišasto odrsko zaveso.

6. prizor

SPIRITIST: Z vami pa ni težko navezati stik.

Pola Negri povsem običajno stopi v sobo, kakor da ne bi bila pokojni duh, temveč živ človek in sede na rob postelje. Publiki kaže polprofil.

Med pogovorom se spiritist in igralka nikoli prav ne pogledata, njuna pogleda se ne srečata, vendar sta oba pozorna na izrečeno.

POLA NEGRI: Da, ni težko...

SPIRITIST: Se lahko predstavite ?

POLA NEGRI: Postopoma, sedaj ne...

SPIRITIST: Lepo izgovorjavo imate...

POLA NEGRI: Stan, kateremu sem poklicno pripadala, je to zahteval, še posebej, ko so se pojavili zvočni filmi.

SPIRITIST: Hmm, zvočni filmi ?

POLA NEGRI: V tem poslu preživijo tisti z lepo izgovorjavo.

SPIRITIST: Ste igralka ? Ste igralka stare vrste ?

POLA: Da, starejše generacije.

SPIRITIST: Dovolite vprašanje: zakaj ta soba ? Zakaj ta hotel ?

POLA NEGRI: Rada imam sobe v starem stilu.

SPIRITIST: Hotel izraža duh secesije.

POLA NEGRI: Letnica 1914 je vpisana v kositrni izvesek, ki se v naletih vetra pozibava pred vhodom hotela.

SPIRITIST: Škripajoče pozibava...

POLA NEGRI: Prav tako škripajo vsa vrata v hotelu.

SPIRITIST: Res !?!

POLA NEGRI: Ko potegne veter, se oglasi pohišstvo. In lahko se z njim pogovarjaš vso noč. Vso vetrovno noč.

SPIRITIST: 1914 - se je kaj prelomnega zgodilo za vas tega leta ?

POLA NEGRI: Čarovnija. Veste meni so angažma ponudili na prašni ulici. Dekletce v krilu sem poplesavala in plesala in tako sta me odkrila moža iz Državnega baleta. Družina je bila v stiski in nujno smo potrebovali dodatno krono. Krvavo smo potrebovali denar.

SPIRITIST: Čarovnija je stvar usode. Naglo vprašanje: kdo ste pravzaprav vi, ki se vam toži po obdonavski monarhiji ?

POLA NEGRI: Kdo sem ? Preživela sem dve svetovni vojni, štiri revolucije, skozi srce mi je šlo pet mož; nekateri so se med srčnima prekatoma zadržali dje, se pravi zagostili dlje. Drugi manj. A zdaj je, iz stališča večnosti, pravzaprav vseeno.. *Večnost* ne da veliko na zemeljsko začasnost.

SPIRITIST: Akustika najinega pogovora je imenitna.

POLA NEGRI: Res, dobro se slišiva...

SPIRITIST: Kaj ste počeli na Zemlji ?

POLA NEGRI: Igralka sem bila.

SPIRITIST: Vaš čas je prešel !?!

POLA NEGRI: Kakor vsak čas. Veste, kako je z mojim poklicem ?

Morebiti v kakšni predmestni kinodvorani sredi matinejskega časa, ob deseti uri dopoldan, kakšna starejša meščanka zasope: Valentino, Rudolf Valentino ! A dandanes vsi hrepenijo po Taylorju Lautnerju in Seleni Gomez... Na Zemlji vsak čas preide, zlate minute so odmerjene. Črne prav tako.

Hitra zatemnitev sobe 422. Reflektor ponovno posveti na pisatelja Joeja Nakazo.

7. prizor

PISATELJ JOE: Orumenela barva starega časa. Hmmm, no bolje bi bilo: orumenela barva starajočega časa ne bo prinesla nikomur, no, hmmm, bolje bi bilo: žaltava barva starajočega časa ne bo prizanesla nikomur. Pa vendar !

Kaj je bolje ?

Kateri stavek ?

SPIRITIST: Pa vendar !

POLA NEGRI: Pa vendar je vse skupaj danes v preglednikih in enciklopedijah, kakor sem sama samo še stvar dobrega filmskega okusa in spomina.

SPIRITIST: Vračate se... skozi sobo 422, ki vas spominja...

POLA NEGRI: Na mesta spomina. Mar nimate radi juter in rosnih trav ? Vračam se, kjer se je vse pričelo. V sobo, med pohištvo in okrasne predmete secesije. Jugend stil, med težak zadah plišastih zaves, v obstret svetilk, med dišeče stebre dima prižganih cigar in v zaprte prostore studijev, v katerih filmska svetica puščajo odbleske v monoklih in naočnikih producentov, petičnežev in režiserjev. Filmska magija začenjajočih se evropskih filmskih podjetij. Kdo bi se temu mogel upreti ? Kdo se ne bi vrnil na začetek ? Na mesto rose in zarje. Ampak sami začetki uveljavljanja so zmeraj skromni, tako skromni, da jih lahko potisneš skozi šivankino uho...

SPIRITIST: In kdo ne bi obiskal svoje priljubljene sobe!?!

POLA NEGRI: Ta spominja na nekaj...

SPIRITIST: Izbrali ste sobo v hotelu.

POLA NEGRI: Ja. Hoteli so igralcem velikokrat nadomestni domovi.

SPIRITIST: Zakaj ravno ta hotel, soba 422!?!

POLA NEGRI: Rekla sem že: drobno veselje keramičnih predmetov v sobi.

SPIRITIST: Spomin na Evropo !?! Vaša izgovorjava je z evropskim akcentom. Nekateri goste hotela ste pošteno zmotili...

POLA NEGRI: Ja.

SPIRITIST: Namerno !?!

POLA NEGRI: Ne.

SPIRITIST: Sicer tih hotel v Teksaxu zaseda stolpce v rumenem tisku.

POLA NEGRI: Navezala sem stik z redkimi gosti, ki pa na žalost niso ničesar razumeli.

SPIRITIST: En sam gost je dvignil medijski prah. Najprej v lokalnem časopisu, potem širše.

POLA NEGRI: Predvidljivo ameriško.

SPIRITIST: Predvidljivo ameriško ?

POLA NEGRI: Ja.

POLA NEGRI: Vsak ogenj pozna na začetku samo in zgolj vžgalico.

SPIRITIST: Ste osamljeni na oni strani ?

POLA NEGRI: Ne.

SPIRITIST: Za zvezdnike, medijske ljudi velja, da nimajo pravih prijateljev ?

POLA NEGRI: Res je.

SPIRITIST: Potrebovali ste družbo sedaj živečih !?!

POLA NEGRI: Ko si enkrat prežet z umetnostjo, z umetniškim doživljanjem vsakdanjika, izbiraš kaj je umetniško uporabnega. Zanimivo je gledati, kako poslovnež pred spanjem, v sobi 422, gladi deviško bele nogavice. To malenkost, to drobnarijo se da uporabiti v kakšnem filmskem scenariju.

SPIRITIST: Kaj je namen vaših pojavljanj ?

POLA NEGRI: Iz smrti se vračam na začetek, ker bi si rada ogledala rosne trenutke svojega življenja.

SPIRITIST: Je to možno ?

POLA NEGRI: Na Zemlji je možen ogled vseh treh časov. Ločeno in sočasno, kakor hočeš, kakor izbereš. Ko si mrtev je filmske vzgoje in filmskih predstav precej več...

SPIRITIST: Kakor hočeš, kakor izbereš. Pravzaprav ne razumem.

POLA NEGRI: Ko si mrtev, je toliko stvari nenadoma razumljivih. Ko si živ, se smisel izmika... Smrt pomeni smisel, toliko stvari postane na enkrat jasnih in povsem razumljivih. In z vsako starostjo je veselje staro, z vsako mladostjo je mlado.

SPIRITIST: Zdi se mi, da na oni, vaši strani slišim glasbo...

POLA NEGRI: Popevka *Ko je bil mesec mlad...* To je glas Ramona Novara.

SPIRITIST: Vaša generacija !?!

POLA NEGRI: Lahko tako rečeva. Ja.

SPIRITIST: Evropejka ste.

POLA NEGRI: Pričela sem kot balerina v Varšavi... Vzdušje obdonavske monarhije je bilo takrat veličastno. Čas secesije in impresionizma. In pogledajte, v tej sobi so še zmeraj drobni predmeti čustvene varnosti. Malo veselje keramičnih predmetov, ki jih je evropski monarhični čas v trenutku čustveno posvojil.

SPIRITIST: Poljakinja ste ?

POLA NEGRI: Kviz vprašanje, kviz odgovor. Ni povsem gotovo. Moj oče naj bi bil Slovak.

SPIRITIST: Vrniva se k sobi 422. Gre za ameriško imitacijo evropske umetnosti.

POLA NEGRI: Strinjam se.

SPIRITIST: Ameriška imitacija antične in tudi nekaj malega egipčanske umetnosti.

POLA NEGRI: Ali pa so to umetniški geni Evropejcev prebujeni v novi deželi ?

SPIRITIST: Nagnjenost k razkošju in drobni fini keramiki je v marsičem stvar rojalizma. Kdo je bil večji Edvard VII. ali Franc Jožef ?

POLA NEGRI: Za nas je bil usodnejši Habsburžan. Prihajam s Poljske. Moj dekliški priimek je Chalupiec

SPIRITIST: Prvič v življenju slišim ta priimek. Slovaško zveni !?!

POLA NEGRI: Ne vem. Poljakinja sem. Nekoč je nekdo na salonskem koktejlu bleknil, da zgledam hunsko. Madžarsko. Nekako divje hunsko. Še danes ne vem, ali je priimek Poljski ali Slovaški.

SPIRITIST: Šaljivec pač.

POLA NEGRI: Šaljivec ali ne, vsi smo genska prepletenka. Vsi smo gensko premešani.

SPIRITIST: Lepe spomine imate na habsburško monarhijo, v učbenikih ne piše tako...

POLA NEGRI: Vem, piše: ječa slovanskih narodov.

SPIRITIST: Oddaljujete se... Namerno !?!

POLA NEGRI: Počasi odhajam v ogledalo in me ne bo več nazaj.

SPIRITIST: Obljubite, da ne boste več bučni... Nobenih premikanj predmetov v sobi.

POLA NEGRI: Nič več ne bom premikala predmetov. Nič več ne bom oplazila lestenca.

SPIRITIST: Nič več hrupa !

POLA NEGRI: Kakšen hrup neki ! Bila sem najtišja holywoodska zvezda vseh časov, obljubim mir... Obljubite ga tudi vi...

SPIRITIST: Zaboga, vi ste neka znana oseba... Chalupiec, Chalupiec... To ni vaše umetniško ime !?!

POLA NEGRI: Ne, ni. Obljubite !

SPIRITIST: Obljubim, da ne bom čvekal naokoli da ste stopili iz ogledala vi.

POLA NEGRI: Ampak obljube se hitro pojejo. In sedaj ostane za menoj sobna tišina in malo veselje okrasnih keramičnih predmetov, ki so jih evropske monarhije čustveno posvojile.

SPIRITIST: Kaj ostane !?!

POLA NEGRI: Drobnih predmeti čustvene varnosti.

SPIRITIST: Drobne reči v vsakdanjem življenju sporočajo, da smo vendarle intimna in umrljiva bitja.

POLA NEGRI: Da, drobni predmeti so shramba človeške pozornosti in čustev.

SPIRITIST: Od velikih kraljevih hiš ostane miniaturna.

POLA NEGRI: Lahko bi tako rekli. Miniaturni grad iz kositra, z osebjem iz kositra. V neposredni bližini pa vzglavniki s satenasto prevleko, s satenastim leskom.

POLA NEGRI: Vendar knezi in kanclerji odhajajo, Beethoven ostaja.

SPIRITIST: Najina seansa se izteka. Čedalje več šumov vdira v najino sporazumevanje... Čedalje več šumov zamašuje najin pogovorni kanal.

Šumi kakor na razpenjeni obali.

POLA NEGRI: Da, proti koncu gre najin razgovor.

SPIRITIST: Razen vašega deklinškega priimka žal ne vem ničesar o vas, razen tega, da ste bili povezani s filmom.

POLA NEGRI: V knjigo gostov bi se prijavila kot Madame Habib.

SPIRITIST: Kdo je to ?

POLA NEGRI: V tej smeri iščite.

SPIRITIST: Ženska, ki je preživela dve svetovni vojni... V tej smeri iščem.

SPIRITIST: Sva še na zvezi ? Šum med tem in onim svetom je vse močnejši. V ušesih mi čedalje glasneje šumi. Šumi, kakor morje. Šumi kakor na razpenjeni kamniti obali.

POLA NEGRI: Knezi in kanclerji odhajajo, Beethoven ostaja.

SPIRITIST: Kaj mislite s tem ? Pojasnite !

POLA NEGRI: Odnáša me v zrak, letim v nebo, hej, hej...

SPIRITIST: Hej, kam greste, hej !?! Ni je več. Izginila je. Ostala je megla v ogledalu in obris stopnišča v ogledalu. Morebiti pa je ogledalo slabo brušeno. Res slab obrtniški izdelek. Morda je ogledalo ceneno in govori o tem, da je bil prvi lastnik hotela škrt človek. Igralka Chalupiec, ravno sedaj si odšla, ko je preteklost privrela na dan v ritmu pravega srčnega utripa. Pa ravno sedaj... Ostala je megla v ogledalu, stopnišče, zahomotano v meglo. Vsaka spiritistična seansa je večja izmišljotina od prejšnje, vsaka seansa je prej umetnost, kakor znanost.. A vendar bolj resnična od budne resničnosti.

8. prizor

DIREKTOR HOTELA: Prej umetnost, kakor znanost. To je v davnini dejal John Dee, dvorni astrolog kraljice Elizabete I.

SPIRITIST: Kako veste !?!

DIREKTOR HOTELA: Čeprav nisem dovzeten za te čire -čare, to spada pod splošno izobrazbo. Nekaj klasične izobrazbe vseeno premorem. Razburljiv dan imamo. Hišnik Jack je hotel na silo v to sobo. Nekdo je poklical policijo, ko je z revolverjem opletal pri ograji stopnišča. Sicer pa sploh ne zna streljati, si predstavljate !?! No, kdo je bil ?

SPIRITIST: Kdo !?!

DIREKTOR HOTELA: Dama v ogledalu. Kdo drug !

SPIRITIST: Zablodela žena. Nekdanja baletna plesalka iz Varšave.

DIREKTOR HOTELA: Njeno ime ?

SPIRITIST: Ne vem njenega imena. Priimek Chalupiec.

DIREKTOR HOTELA: Priimek Chalupiec. Bom pogledal na internetu. Bom že dognal.

DIREKTOR HOTELA: Zanimivo in to v ameriškem družinskem hotelu. Ste jo osvobodili ?

SPIRITIST: Da in ne. Ampak nje ni potrebno osvoboditi.

DIREKTOR HOTELA: Bo sedaj mir ?

SPIRITIST: Bo.

DIREKTOR HOTELA: Zagotovo ?

SPIRITIST: Mar ni to najtišja stavba v mestu ?

DIREKTOR HOTELA: Postali smo znani, kakor filmski igralci. Znani, kakor filmarji, zaradi tega poltergajst hrupa v sobi 422. Bila je prijetna in tiha stavba. Bila je prijetna in tiha soba. Ampak...

SPIRITIST: Ampak sedaj bo nekdanji mir zavladal na hodnikih nadstropij in v sobah samih. Boste videli...

DIREKTOR HOTELA: Torej nekdanja balerina ne bo več plesala in premikala predmetov. Saj je bila balerina, mar ne !?!

SPIRITIST: V mladosti je bila baletka. Drugače se mi ni razkrila do konca.

DIREKTOR HOTELA: Dobro, dobro... Poračunala bova za vašo storitev. Čeprav mi je vse skupaj smešno. Naravnost butasto, veste. Tukaj imate ček za sedemsto dolarjev. No, povejte, kaj pa je ta s Poljske delala v Ameriki ?

SPIRITIST: Koraki usode niso človeški koraki. Pravega odgovora tudi sama ne ve.

DIREKTOR HOTELA: Nobenih korakov nočem slišati sredi noči, sva se razumela ? Ne človeških ne korakov pokojnikov !

SPIRITIST: Soba 422 je sedaj nekdanja soba 422.

DIREKTOR HOTELA: Ček je vnočljiv z današnjim dnem...

9. prizor

SOBARICA MIRAELA: Gospod...

DIREKTOR HOTELA: Kaj se je zgodilo, Margaret ?

SOBARICA: Nek človek je prav po starinsko opravljen, vi bi dejali: našemljen.

DIREKTOR HOTELA: Grem pogledat.

SOBARICA MIRAELA: Povejte mi, kako je na oni strani ?

SPIRITIST: Biti mrtev !?!

SOBARICA MIRAELA: Ne, biti uspešen, slaven...

SPIRITIST: Ste prisluškovali ?

SOBARICA MIRAELA: Nisem si mogla kaj... Stene imajo ušesa in jaz sem pač z Juga.

SPIRITIST: Ste si zapomnili njen priimek ? Jaz si ga nisem...

SOBARICA MIRAELA: Chalupiec. Ste iz San Antonia ?

SPIRITIST: Ne.

SOBARICA: Ta priimek v teh krajih nekaj pomeni, ampak jaz ne vem kaj.

SPIRITIST: Omenila je, da bi se v knjigo gostov v hotelu vpisovala kot Madame Habib. Sicer pa je danes vse na internetu...

SOBARICA: Orientalno zveni.

SPIRITIST: Arabsko, bi dejal...

SOBARICA MIRAELA: Ali pa turško. Poklicati bi morala svojo sestro, ona je v mladosti zbirala sličice, fotografije igralcev, te so bile priložene k cigaret žvečilnim gumijem in jih je vztrajno lepila v album z naslovom *Slavni pri vas doma, igralci na obisku*. Mogoče bi Kathy kaj vedela o Madame Habibi ?

SPIRITIST: Lahko sedaj telefonirate ?

SOBARICA MIRAELA: Lahko.

SPIRITIST: Povejte ji, da je njen dekliški priimek Chalupiec.

SOBARICA MIRAELA: Bom.

SOBARICA MIRAELA: Kathy... Ti se razumeš na filme...Na imena filmarjev, igralcev... Kako ? Si kdaj slišala za priimek Chalupiec ? Nisi !?! Res ne !?! No, to je dekliški priimek.

SPIRITIST: Madame Habibi.

SOBARICA MIRAELA: Kaj pa Madame Habibi ? Si kdaj slišala zanjo ? Nisi !?!

To ne obstaja v filmskem svetu, praviš.

SPIRITIST: Kako da ne !?!

SOBARICA MIRAELA: Moški, za katerega sprašujem, vztraja, da to ime obstaja.

SPIRITIST: Madame Habibi. Črkujte pravilno: Madame Habibi.

SOBARICA MIRAELA: Da, Habibi. Nič ne veš o tem...

SPIRITIST: Končajte razgovor.

SOBARICA MIRAELA: Kathy, se vidiva na nedeljskem kosilu.

SPIRITIST: Vedeti bi moral in to preden ste zavrteli telefonsko številčnico: vaša sestra ni izvedenec in ne strokovni poznavalec filmske zgodovine in filmskih imen. Ona je, kakor mi vsi, samo gledalec filmov, gledalec filmov s pokovko v naročju...

SOBARICA MIRAELA: Ne bodite žaljivi. Kathy ve o filmih dosti.

SPIRITIST: V njeno mladost in v filme njene mladosti seveda ne dvomim. Ne dvomim v njen spomin. A v njeno znanje pač.

SOBARICA MIRAELA: Ne bodite, no, žaljivi.

SPIRITIST: Kaj je žaljivega v dejstvu, da Kathy ne kaže povprašati o Stroheimu ?

SOBARICA MIRAELA: Ne boste je žalili. Dokažem vam, da ni praznoglavka.

Kathy !?! Spet Miraela. Poslušaj, za Stroheima si slišala. Kako ? Pod nekim drugim imenom obstaja to ime, tako praviš.

SPIRITIST: To je pravo ime.

SOBARICA MIRAELA: Gospod tukaj pravi, da je to resnično ime...

SPIRITIST: Ime resničnega igralca in režiserja.

SOBARICA MIRAELA: Režiserja... Kathy pravi, da se motite, da se prav gotovo motite...

SPIRITIST: Moti se ona.

SOBARICA MIRAELA: Vidiva se na nedeljskem kosilu. Vidiva se na nedeljskem kosilu.

SPIRITIST: No !?!

SOBARICA MIRAELA: No !?!

SPIRITIST: Z nekaj malega znanja postaja razsodnik v filmski zgodovini.

SOBARICA MIRAELA: Verjetno gre za malopomembno osebo.

SPIRITIST: Ker lisica ni mogla do grozdja, je dejala, da je kislo..

SOBARICA MIRAELA: Prav gotovo gre za stransko osebo iz sveta filma.

SPIRITIST: Lisica in grozdje. Sicer pa mi ne bi bilo treba odpirati tovrstne teme, saj je dandanes vse na internetu. Vse je na netu. Vtipkaš ime Chalupec in dobiš...

SOBARICA MIRAELA: Tovarno nočnih posod nekje na Slovaškem.

SPIRITIST: Kdo je sedaj žaljiv ?

SOBARICA MIRAELA: Prav gotovo gre za malopomebno osebo.

SPIRITIST: Grda je globina pozabe v vodnjaku človeške nehvaležnosti.

SOBARICA MIRAELA: Ostajam zemeljska sobarica. Sicer pa življenje ni zanimivo, če se z onostranstva ne oglasita faraon in kraljična, mar ne !?! In vam se je oglasila presneto znana igralka, ki ji niti imena ne veste, dajte no !?!

SPIRITIST: Dvomite !?!

SOBARICA MIRAELA: Sem z Juga, zato verjamem, da je okrog nas polno mrtvih duš.

SPIRITIST: Ki nam pomagajo.

SOBARICA MIRAELA: Ki nam pa tudi škodujejo, vendar ne verjamem, da se vam je oglasila zelo pomembna oseba svojega časa.

SPIRITIST: Verjemite, da bo sedaj v sobi 422 zavladal mir. Težko pričakovani mir.

SOBARICA MIRAELA: Vsi si želimo, da bi bilo tako. Želimo si normalen dan brez nadležnih novinarjev rumenega tiska.

10.prizor

Rdeči kolobar reflektorja posveti na vrata. Pred vrati nikogar.

Trkanje. Vztrajno trkanje na vrata. Slišimo trkanje, pred vrati nikogar.

OBČUDOVALKA: Joe Nakaza ?

PISATELJ JOE: Da, to sem jaz...

OBČUDOVALKA: Vaša občudovalka sem.

PISATELJ JOE: In vaše občudovanje vas je pripeljalo do mojih vrat.

OBČUDOVALKA: Rada bi, da mi podpišete izvod *Pristanišča v megli* in *Starke z Mlade prerije*...

PISATELJ JOE: Takrat še nisem bil tako znan, ko sem deli napisal.

OBČUDOVALKA: Imeli ste jih komaj dvaindvajset in bili ste novinar vestičk, dnevno ste zapisovali cene povrtine in sadja na tržnici.

PISATELJ JOE: Poglobili ste se v študij moje biografije...

OBČUDOVALKA: To vas ni izpolnjevalo.

PISATELJ JOE: Sam najbolje vem, kako je bilo tiste dni... Sam najbolje vem, kaj me je takrat izpolnjevalo...

OBČUDOVALKA: Bili ste nemirni, nesprijaznjeni...

PISATELJ JOE: Takšen sem še danes. Dajte sem, da podpišem. Veste, delo imam...

OBČUDOVALKA: Oh, ne, ob petih popoldan si vzamete čas za črni čaj.

PISATELJ JOE: Z mlekom. Res me preučujete...

OBČUDOVALKA: Zakopala sem glavo v časopise, ki prinašajo članke o vas.

PISATELJ JOE: Potrata časa.

OBČUDOVALKA: In vaš cinizem... Vsega je kriv vaš cinizem. Ločili ste se od svoje prve žene... Takrat se je pričel vaš cinizem.

PISATELJ JOE: Gospa...

OBČUDOVALKA: Še vedno gospodična Peggy Sweet.

PISATELJ JOE: Gospa Sweetova... Nisem tako razpoložljiv, delo me čaka...

OBČUDOVALKA: Oh, ne, ob petih si vzamete čas za črni čaj.

PISATELJ JOE: Sedaj bi zvrnil v sebe grog.

OBČUDOVALKA: Philip Marlow je imel težave s kajenjem in pijačo.

PISATELJ JOE: Marlowa je ustvaril Raymond Chandler.

OBČUDOVALKA: Malo sem pobrkala.

PISATELJ JOE: Precej ste pobrkali.

OBČUDOVALKA: Oprostite.

PISATELJ JOE: Tukaj sta vaši knjigi in lepo se imejte še naprej. Sicer pa je Turgenjev, avtor Očetov in sinov resnejši intelektuallec, kakor sem sam, prenehajte me brati in se usmerite k njemu.

OBČUDOVALKA: Leta 1975 ste novinarja revije *Nice Peopel* vrgli ven po petih minutah.

PISATELJ JOE: Ne, stepla sva se, ker sva oba iz istega kraja, a na koncu je intervju z menoj izpeljal do konca.

OBČUDOVALKA: Spomnim se tistega intervjuja. Naslovili so ga: *Cinizem in idealizem* ustvarjata najboljši koktejl. Spominjam se, a ni bil objavljen v *Nice People*, temveč v *Predmestni čenči*...

PISATELJ JOE: Poklic stenografinje v vsakem primeru.

OBČUDOVALKA: Malo sem pobrkala. Vidite tisto hišo ? Stopite z menoj. Vidite tisto hišo ? Stopite, no, z menoj...

PISATELJ JOE: Ne utegnem.

OBČUDOVALKA: Utegnete, sedaj je vaš čas, čas za čaj. Črni čaj z mlekom.

PISATELJ JOE: Pisateljska brozga. A ni nekdo tistega emigranta Nabokova povprašal: ali ti tudi piješ tisto rusko brozgo iz samovarja...

OBČUDOVALKA: Rahlo ste opiti.

PISATELJ JOE: Res, iz Nove Mehike sem privlekel seboj tekilo.

OBČUDOVALKA: Vidite tisto hišo ?

PISATELJ JOE: Skozi okno, desno okno, skozi okno ob ogledalu ?

OBČUDOVALKA: Da.

PISATELJ JOE: Kaj je z njo ?

OBČUDOVALKA: O njej bi morali pisati.

PISATELJ JOE: Dajte, no, zakaj ?

OBČUDOVALKA: V njej je stanoval deček Pepček. Pepček je obiskoval šolo za učence s posebnimi potrebami. Njegovi starši so nasledili in vodili družinsko pogrebno podjetje. Pepček je bil posebnež. Deček z bujno, vi bi dejali *temno domišljijo*...

PISATELJ JOE: *Da*, ta stavek sem zapisal v *Vranah doktor Vojke*...

OBČUDOVALKA: Pepček se je najraje sam igral. Iz jerebice je izdeloval razpela, križe in pokopaval žive ljudi...

PISATELJ JOE: Kako ? Kaj mislite s tem ?

OBČUDOVALKA: Pokopaval – tako simbolično, v otroški igri.

PISATELJ JOE: Pokopaval v otroški igri !?!

OBČUDOVALKA: Tako, kakor ste slišali: v svoji otroški igri je pokopaval žive, njemu znane someščane, sosede, žlahtnike in znance... Vpisoval je imena še živečih meščanov v majhne marmornate kocke in jih postavljaj kot nagrobnike v blato, ki je bilo v bližini *živega blata*.

PISATELJ JOE: Hej, *Živo blato* je znani noir film, gospodična, menda ne izdelujeva klišejev.

OBČUDOVALKA: To je resnična zgodba, to ni kopija.

PISATELJ JOE: In zakaj bi bil ravno deček Pepček moj literarni motiv ?

OBČUDOVALKA: Zaradi preživnine ste zabredli v finančne težave. Kar vam govorim, predstavlja donosno temo. Predstavljam vam komercialno temo, komercialen motiv, ki...

PISATELJ JOE: Ki je poln klišejev in morebiti že uporabljenih kuharskih prijemov. Moral bi preveriti, če ni *mali grobar* že uporabljena tema, kuharski recept, ki je dal torto že v književno pečico...

OBČUDOVALKA: In kaj potem !

PISATELJ JOE: In kaj potem !

OBČUDOVALKA: In kaj potem !?! Vsa literatura je *ena sama ponovitev*. Mar vam res ni do donosnih ponovitev ?

PISATELJ JOE: Podpisal sem vam dva izvoda.

OBČUDOVALKA: Želim vam dobro.

PISATELJ JOE: Pričeli ste se zapletati z menoj... Malo bi me spreminjali, malo bi skrbeli zame, malo mamice, malo intimne prijateljice... Pri večini se s podpisanimi izvodi tudi konča, vi bi radi pričeli...

OBČUDOVALKA: Joe, edina sem, ki ti ve ceno.

PISATELJ JOE: Nisem obešalnik, da bi se vi name obešali...

Na prizorišče nenadoma prikoraka direktor hotela.

DIREKTOR HOTELA: Nora, pojdi domov, mali te čaka...

OBČUDOVALKA: Kaj pa vi tukaj ? Ob tej uri...

DIREKTOR HOTELA: Predvidljivo je, da sem tukaj. Kam bi me ti rada dala ? Na svoje pokopališče ?

PISATELJ JOE: O nekakšnem britofu je tukaj razpredala...

DIREKTOR HOTELA: O malem grobarju.

PISATELJ JOE: Ja.

DIREKTOR HOTELA: To *priliko* pripoveduje po hotelu že leta... Slikarjem, pisateljem in scenaristom... Oh, ti muza čistega navdiha... V resnici išče moža, očeta sinu. V prvi vrsti si želi situiranega moškega...

PISATELJ JOE: To pa jaz nisem, moj stan...

OBČUDOVALKA: Kaj ti veš kaj iščem ? Mogoče *Tri novčiče v vodnjaku* !?!

DIREKTOR HOTELA: Trije novčiči v fontani, poznaš !?! Rad imam filme ob matinejski uri, ob desetih dopoldan. No, nisem štiriindvajset ur na dan samo poslovnež, mogoče si želim tisto jazzovsko revijsko popevko Matt Monroja *Trije novčiči v vodnjaku*. Takšen navaden cukur si želim... Po vsej tej medijski burki.

PISATELJ JOE: Živimo v času popularnega sladkorja.

OBČUDOVALKA: Zato pa napišite še kaj za kolportážno bralstvo, za kolportážne čase, za bralstvo trafik in kioskov...

PISATELJ JOE: Moji zvečiči so že bili na policah trafik, sami veste, da je tako... Res pa je, da se moji gangsterji z nenehnega dežja in brez dežnikov selijo v svetlejšje prostore, kjer pa zlo in hudobija nista nič manjša. A to so trdo uvezene knjige, ki gledajo na ulico iz resnejših izložb resnejših prodajaln knjig. Res pa je, da že dolgo nisem ničesar pisal za kiosk. Izložbeno steklo sem menjal.

OBČUDOVALKA: Zelo vam je neslo, ko ste zasedali police v trafiki.

DIREKTOR HOTELA: Kaj ko bi tebe odneslo domov ? Otrok te gotovo čaka.

OBČUDOVALKA: Vem za ceno gospoda pisatelja...

DIREKTOR HOTELA: Nisi edina. Otrok pa tudi ne bi bil rad sam. Pojdi domov.

OBČUDOVALKA: Vidim, da sem nezaželjena; še posebej, če smo trije.

DIREKTOR HOTELA: Bi radi na univerzo ? Da bi tam predavali moderni postopek pripovedovanja zgodb !?!

OBČUDOVALKA: Pripravite nas, da stečemo do trafike po vašo zgodbo...

DIREKTOR HOTELA: Do trafike in potem domov, k malemu !

OBČUDOVALKA: Grem.

DIREKTOR HOTELA: Končno.

PISATELJ JOE: Če obiščete knjigarno, obiščete mene v najboljši izdaji.

OBČUDOVALKA: Jaz bi raje drugačen slogan.

PISATELJ JOE: Kakšen ?

OBČUDOVALKA: Takšnega s trafiko, kioskom...

PISATELJ JOE: Vam na željo: če obiščete kiosk, obiščete mene v najboljši izdaji.

OBČUDOVALKA: Zelo domiselno. Šarmantno. Nasvidenje.

PISATELJ JOE: Nasvidenje.

DIREKTOR HOTELA: Človeku se kar oddahne, ko takšne osebe odidejo skozi vrata.

PISATELJ JOE: Stiki z javnostjo pač. Kakorkoli, nekoč je odštela drobiž za *Vročino v sobi 422*. Nekoč je odštela drobiž za *Vročino* neznanega pisatelja Joeja Nakaze. Za tisti snopič krimi zgodbe.

DIREKTOR HOTELA: Preklete, kakor da bi vedeli; sedaj je res medijska vročina v tej sobi. Kakor da bi vedeli...

PISATELJ JOE: Nekoč je stopila do kioska po mojo zgodbo.

DIREKTOR HOTELA: Medijska temperatura okoli hotela raste.

PISATELJ JOE: Pretiravate. Zmotno. Če mene vprašate, se zelenica pred hotelom prazni.

DIREKTOR HOTELA: Ste prepričani ?

PISATELJ JOE: Bolj kakor pred enim dnevom.

11. prizor

Popolna tema na odru, slišita se glasova igralki in spiritista.

POLA NEGRI: Knezi in kanclerji prihajajo in odhajajo, Beethoven ostaja.

SPIRITIST: Kaj hočete s tem reči ?

POLA NEGRI: Umetnost je kozmično trajnejša.

SPIRITIST: Trajnejša od politike ?

POLA NEGRI: Na dolgi vek trajnejša od politike.

12. prizor

Venček glasov in medklicev na odru. Reflektor uperi snop svetlobe na bordo rdeč tepih. Tam ni nikogar. Spet se slišijo glasovi, kakor v radijski igri. Sliši se venček glasov, stavkov, kakor v sanjah. Kakor v sanjah izgovarjajo stavke liki drame.

PISATELJ JOE: Če obiščete trafiko, obiščete mene v najboljši izdaji.

OBČUDOVALKA: Recite drugače !

PISATELJ JOE: Če obiščete kiosk, sem tam v svoji najboljši izdaji.

HIŠNIK JACK: Kam me gonite, hotelirji ? Kam me peljete ?

ŽENSKA: Do trafike. Tja dol do trafike.

PISATELJ JOE: Zaživel boste v mojem snopiču krimiča.

POLICIST: Roke dajte na tilnik. Poznate svoje pravice ?

Poznate svoje pravice ?

DIREKTOR HOTELA: Rad imam filme ob matinejski uri.

ŽENSKA: Do trafike, stopite do trafike. Ob matinejski uri.

PISATELJ JOE: Izložbeno okno sem menjal. Izložbeno okno sem menjal.

HIŠNIK JACK: Nisva si blizu, nisva si blizu...

SOBARICA MIRAELA: A tako. A tako.

DIREKTOR HOTELA: Vaši vrsti dela nisem naklonjen.

SPIRITIST: Da ne !?! Zakaj ste me potemtakem poklicali ?

POLICIST: Poznate svoje pravice. Roke na tilnik, sem rekel.

HIŠNIK JACK: Pisateljček, vidiš gugalnik, gugajoči gugalnik.

PISATELJ JOE: In zapitega ateja v njem.

ŽENSKA: Dash Hamett gre. Tja dol do trafike. Stopite do trafike. Ob matinejski uri.

DIREKTOR HOTELA: Matinejska ura za matinejske filme.

SPIRITIST: Hočete mir ?

DIREKTOR HOTELA: Hočem svoj mir. Hočem goste.

SOBARICA MIRAELA: A tako. A tako.

HIŠNIK JACK: Jaz temu ne bi rekel tako. Jaz bi temu dejal: nova frekvenca poslovanja.

POLICIST: Zaveži ! Odpri vrata !

HIŠNIK JACK: Sami jih odprite. Roke imam v lisicah.

OBČUDOVALKA: Pepček v otroški igri pokopava žive.

PISATELJ JOE: Res ?

OBČUDOVALKA: Temna domišljija pač. Vi bi dejali: temna domišljija.

ŽENSKA: Matineja. Walsh gre do kioska.

PISATELJ JOE: Ta stavek sem napisal v *Vranah doktorice Vojke*.

DIREKTOR HOTELA: Plaža. Uspeli ste s šundom. Moj gost ste. Hočem svoj mir. Poslovnež sem.

ŽENSKA: Brozga ? Motite se, sem dejala. Popularen je kot Raymond Chandler.

PISATELJ JOE: Kakorkoli, moja plažo je brala. Stopila je do kioska. Dala je svoj drobiž za šund.

ŽENSKA: Ob matinejski uri.

OBČUDOVALKA: Ne, ne, ne ob matinejski uri. V *Krvi na dokih* ne piše tako.

HIŠNIK JACK: Roke imam v lisicah.

POLICIST: Odprite vrata !

SPIRITIST: Tukaj je ta soba...

DIREKTOR HOTELA: Soba 422.

SPIRITIST: Chalupiec ? Prvič slišim.

ŽENSKA: Motite se. Internetna resničnost ni tako hitra kakor socialna.

SPIRITIST: Danes je vse na internetu.

ŽENSKA: Motite se. Motite se.

HIŠNIK JACK: Vsakdo skriva vsaj enega okostnjaka v omari.

DIREKTOR HOTELA: Vrata omare se odpirajo... Danes je vse na internetu.

SPIRITIST: Tukaj je ta soba...

DIREKTOR HOTELA: Soba 422.

13. prizor

V temi se sliši škripanje dotrajanega parketa in snop reflektorja posveti na pojavo, ki ima glavo v mavcu in sedi na stolu, na zaplati kvadratnega metra dotrajanega škripajočega parketa. Pojava, z glavo v mavcu, sedi na lesenem gostilniškem stolu in kaže hrbet občinstvu. Direktor hotela stopi na škripajoči parket, z obrazom zadrežnega šolarja, polnega krivde, nagovori pojavo v mavcu.

DIREKTOR HOTELA: Oče, zagotovili so, da bo sedaj v hotelu mir. Nič več ure duhov. Nič več novinarjev. Zagotovljen mir družinskega hotela. Oče, slišiš !?! Ne vem, ali si v meni živ ali si mrtev. Si predstavljaš, nek golobradi malinovec me je spraševal, kako sem se razumel z očetom, ko sem odraščal ? Si predstavljaš ? Oče, si mu ti kaj namignil ali rekel !?! Seveda nisi, ti si nepokreten, ni večjih možnosti, da bi se ganil od tod. So te videli ? So te videli novinarji, ko so oprezali tod okrog !?! Videli posušenega očeta skozi zaprašeno šipo ? Seveda niso, saj bi bil sedaj že na naslovnici kakšnega ilustriranega tednika. Recimo na naslovnici *Predmestne čenče*. Si že slišal za

priimek Chapuliec ? Nisi. Jaz tudi ne. Sicer pa je danes vse na internetu. Samo pogledati moram.

Direktor hotela odide. Nekaj sekund kasneje pojava z mavcem na glavi telebne na tla in se pričinja plaziti po tleh. Zvok škripajočega parketa je močno poudarjen. Nenadoma se zasliši glas hišnika Jacka.

HIŠNIK JACK: Kakšne vražje igre se greste, hotelirji !?!

Oder se nenadoma znajde v mraku. Zvok škripajočega parketa je še zmeraj poudarjen. Nenadoma tišina in tema.

K o n e c p r e d s t a v e .